

Opció B

Llig aquest text i respon les preguntes següents.

1 Si les llengües no moren de mort natural [...], hi ha maneres de matar-les o d'induir-les al suïcidi. L'extermini de poblacions senceres no és el cas més freqüent però s'ha donat i es dona: quan van trobar Ishi, «l'últim de la seva tribu», els buscadors d'or havien anat matant sistemàticament tots els yana que havien trobat. Els yana havien viscut durant tres o quatre mil anys al nord de Califòrnia
5 –territori en què havien estat els primers ocupants—. Ara del yana –o yahi, la varietat parlada per Ishi– només en queda un corpus escrit. [...]

Els casos d'extermini d'una població no són equiparables al fenomen conegut habitualment com a «mort» d'una llengua: la substitució de la llengua pròpia per una altra. En aquest cas, l'extermini no és de persones sinó del fonament de la identitat personal, social i espiritual d'aquestes:
10 la seva llengua. Cal tenir present que, quan parlem de «mort» d'una llengua en el sentit habitual, és a dir, per substitució, estem parlant d'una de les formes d'extermini més cruels i violentes. Quan un parlant renuncia a la pròpia llengua no està renunciant tan sols a un vehicle de comunicació, ni tampoc únicament a un senyal d'identitat; està renunciant al sistema que li ha fornit una visió del món per mitjà del qual ha estructurat aquesta mateixa visió. Renunciar a la pròpia llengua implica
15 renunciar a un dels fonaments més importants de la nostra adequació al món on ens ha tocat de viure, trencar els lligams amb la nostra cultura i iniciar un procés de readaptació que massa sovint –i això és oblidat per tots aquells que només veuen el «cost» del manteniment de les llengües minoritzades– porta a la marginació. [...]

Ens podem preguntar com és que una comunitat decideix deixar de parlar la seva llengua, o,
20 potser, quins són els mecanismes per a aconseguir que ho faci. ¿Per què, ens podem continuar preguntant, si la substitució es produeix de manera tan ràpida i tan efectiva, és tan difícil d'aconseguir el manteniment d'una llengua? No cal dir que en aquesta decisió col·lectiva, el paper de l'individu és fonamental..., fins a cert punt. L'individu, com a membre d'una comunitat, pot acatar la decisió col·lectiva d'abandonar la llengua que li és pròpia, com també pot resistir fins al final com a
25 darrer parlant. Allò que cal tenir present, però, és que el «depèn de vostè» o, en altres paraules, el suport individual a la llengua com a única acció destinada a preservar-la, no funciona, justament, perquè la llengua és un fenomen social i per a la seva existència li és indispensable l'ús.

(Carme Junyent, *Vida i mort de les llengües*, Barcelona: Empúries, 1997⁴, p. 12–13)

1. Comprensió del text

- a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt]
- b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]
- c) Identifica el registre lingüístic i especifica almenys dos trets característics d'aquest registre presents al text. [0'5 punts]
- d) Al text hi ha diversos recursos tipogràfics. Fixa't en les cometes i els guions i explica què expressen en cada cas. [0'5 punts]

2. Anàlisi lingüística del text

- a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt; resposta errònia: -0,25]
 1. moren (línia 1): oberta o tancada?
 2. maneres de (l. 1): sorda o sonora?
 3. nord (l. 4): oberta o tancada?
 4. li ha fornit (l. 13): s'elideix o no s'elideix?
- b) Torna a escriure les frases següents substituint els elements subratllats a cadascuna pel pronom feble adequat: [1 punt]
 1. hi ha maneres de matar-les (línia 1)
 2. els buscadors d'or havien anat matant sistemàticament tots els yana que havien trobat (línies 3-4)
 3. Els yana havien viscut durant tres o quatre mil anys al nord de Califòrnia (l. 4)
 4. Renunciar a la pròpia llengua implica renunciar a un dels fonaments més importants de la nostra adequació al món (línies 14-15)
- c) Digues el significat que prenen aquestes paraules al text o dóna'n un sinònim. [1 punt]
 1. induir (línia 1)
 2. equiparables (l. 7)
 3. fonament (l. 9)
 4. ha fornit (l. 13)

3. Expressió i reflexió crítica

- a) La poesia de Miquel Martí i Pol ha aconseguit un gran ressò social. Explica-ho i raona-ho. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]
- b) Escriu un text de característiques semblants al de Carme Junyent, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos expressius. Cal que hi aprofites tot el que has estudiat sobre la qüestió. Ha de dur com a títol: "Mesures per a evitar la desaparició d'una llengua". (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]